

Programa de l'assignatura de Salut Ambiental

Llicenciatura de Ciències Ambientals

Universitat Autònoma de Barcelona

Curs 1995-96

Equip docent. Atenció personal als estudiants:

L'equip docent de l'assignatura està format pels professors de l'Àrea de Medicina Preventiva i Salut Pública de la U.D. de l'IMAS, els quals desenvolupen la seva activitat de recerca en el departament d'Epidemiologia i Salut Pública de l'Institut Municipal d'Investigació Mèdica, c/ Doctor Aiguader 80, Barcelona 08003, telf: 221 10 09, fax: 221 32 37.

L'horari regular d'atenció serà cada dimarts de 16:30 a 18:00 h., a l'IMIM. Per a qualsevol consulta sobre un tema determinat cal adreçar-se prèviament a la Dra. Maria Sala, IMIM, (telf: 221 10 09, extensió 2303).

Dr. Manolis Kogevinas. Professor Associat. Responsable de l'assignatura.

Dra. Maria Sala. Professora col.laboradora.

Dr. Josep M. Antó. Professor Titular.

Dr. Jordi Sunyer. Professor Associat.

Dr. Miquel Porta. Professor Titular.

Dra. Núria Malats. Professora col.laboradora.

Dr. Joan Soriano. Professor col.laborador.

Bibliografia:

Al llarg de tot el curs utilitzarem sovint les següents obres:

- 1.- D. Coggon, Geoffrey Rose, DJP Barker. Epidemiology for the uninitiated. BMJ (Third Edition).
- 2.- R. Beaglehole, R. Bonita, T. Kjellström. Basic epidemiology. World Health Organization, Geneva 1993.
- 3.- P. Elliott, J. Cuzick, D. English, R. Stern. Geographical and Environmental Epidemiology: Methods for Small-Area Studies. Oxford University Press, 1992.

## **SALUT AMBIENTAL: PROGRAMA DE L'ASSIGNATURA**

### **Durada del curs:**

Del 27 de setembre del 1995 al 12 de gener del 1996

### **Horari:**

Dilluns i dimecres: 08:30 - 10 h matí.

Divendres: 10 h - 11 h matí.

### **A. Sessions teòriques**

El curs constarà de 27 sessions teòriques. Algunes classes inclouran exercicis i discussió d'articles. El programa de les sessions és el següent:

#### **1. Temes introductoris: 2 sessions**

1.1 Introducció al curs. Determinants de la salut. Principals problemes de salut a Espanya. (1.5h / 27 set. MK)

1.2 Introducció a l'Epidemiologia Ambiental (1h / 29 set JMA)

#### **2. Mètodes epidemiològics: 12 sessions**

##### **2.1 Conceptes bàsics (3 sessions)**

2.1.1 Mesura de l'efecte. Incidència, prevalència, risc atribuïble, persones-any. (1.5h / 2 oct MK)

2.1.2 Persones, lloc i temps: diferències temporals i geogràfiques en l'ocurrència de les malalties. Factors socioeconòmics i salut. (1.5h / 4 oct. MK)

2.1.2 Factors de confusió. Estratificació. Estandarització (1h / 6 oct. MS)

##### **2.2 Disseny d'estudis (5 sessions)**

2.2.1 Tipus d'estudis. Estudis de cohort (1.5h / 9 oct. MS)

2.2.2 Estudis de casos i controls. (1.5h / 11 oct. MK)

2.2.3 Clusters (1h / 13 oct. JMA)

2.2.4 Estudis ecològics (1.5 h / 16 oct. JMA)

2.2.5 Estudis transversals. Estudis de mortalitat proporcional (1.5 h / 18 oct. MS)

.. 2.3 Mesura de l'exposició (2 sessions)

2.3.1 Mesura de l'exposició en epidemiologia ambiental (1.5h / 23 oct. MK)

2.3.2 Marcadors biològics (1.5h / 25 oct. MK)

2.4 Altres (2 sessions)

2.4.1 Vigilància epidemiològica: detecció de problemes de salut. Establiment d'evidències. (1.5h / 30 oct. MS)

2.4.2 Pensament causal en epidemiologia. (1h / 20 oct MK)

**3. Temes principals en salut ambiental i ocupacional: 11 sessions**

3.1 Problemes principals de salut (3 sessions)

3.1.1 La biologia i les causes del càncer. (1.5 h / 6 nov. NM)

3.1.2 Malalties respiratòries (1h / 10 nov. JBS)

3.1.3 Resposta perinatal (1h / 13 nov. MS)

3.2 Estudis de casos i exposicions específiques (8 sessions)

3.2.1 Estudi transversal. Efectes sobre la salut de l'exposició crònica a l' HCB. (1.5h / 15 nov. MS)

3.2.2 Estudi de cas-control. Dioxines, PCBs. Estudi de sarcomes i limfosarcomes. IARC. (1.5h / 20 nov. MK)

3.2.3 Epidèmies. Epidèmia d'asma a Barcelona. (1.5h / 22 nov. JS)

3.2.4 Plom i sistema nerviós. (1.5h / 27 nov. JS)

3.2.5 Estudis de sèries temporals. Els efectes de la contaminació atmosfèrica. (1.5h / 29 nov. JC)

3.2.6 Camps electromagnètics i càncer (1.5h / 4 des. MK)

3.2.7 Exposició a l'asbest. (1.5h / 11 des. MK)

3.2.8 La utilització del marcadors biològics en estudis epidemiològics del càncer. (1.5h / 13 des. MP)

#### **4. Valoració del risc : 2 sessions**

4.1 Introducció a la valoració del risc. Dosi/resposta i latència. (1.5h / 18 des. JS)

4.2 Avaluació de carcinògens (IARC). (1h / 8 gen. MK)

#### **B. Sessions pràctiques**

Es destinen 13 hores a sessions pràctiques. L'objectiu d'aquestes sessions serà preparar un protocol d'estudi sobre els efectes potencials sobre la salut de les emissions d'una incineradora.

Treball de camp: 10 hores.

Es treballarà en grups de deu persones (set grups).

Temes a tractar:

- Càncer entre treballadors d'una incineradora.
- Detecció d'augment d'anomalies congènites.
- Detecció d'augment de leucèmies infantils.
- Detecció d'augment de malalties respiratòries entre els treballadors.
- Detecció d'augment d'avortaments espontanis.
- Detecció de problemes neuro-conductuals en nens.
- Stress i problemes psicològics.

Es presentaran els treballs a classe els dies 8, 10 i 12 de gener del 1996. Presentacions de 15 minuts i 10 minuts de discussió.